

Eesti päästepiirkonna lennu- ja merepäästeplaan

2018

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	3
TERMINID JA LÜHENDID	4
1. OTSINGU- JA PÄÄSTETÖÖDE KORRALDAMISE EESMÄRK	7
1.1. Õiguslikud alused.....	7
2. EESTI PÄÄSTEPIIRKOND.....	8
3. OTSINGU- JA PÄÄSTETÖÖDE JUHTIMISSTRUKTUUR LENNU- JA MERE PÄÄSTE JUHTUMITE KORRAL.....	9
3.1. Hädaabiteate menetlemine	10
3.2. Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (SMC)	12
3.3. Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (OSC)	12
3.4. Lennutegevuse koordinaator (ACO)	12
3.5. Merepäästeüksus (SRU).....	13
3.6. PPA strateegilise taseme juht	13
3.7. SAR-i operatiivtaseme juht	14
3.8. Toetava staabi juht	14
3.9. PPA operatiivjuht	14
3.10. Päästeameti regiooni tasandi juht ehk Pääste P2.....	14
3.11. Kaldategevuse juht	15
3.12. Politsei tegevuse juht.....	15
3.13. Piirkonna vanemoperatiivkorrapidaja ehk Pääste P5	15
3.14. Meditsiiniabi.....	15
3.14.1. Vastutav meedik.....	16
3.14.2. Kiirabi välijuht	16
3.14.3. Sündmuskoha meedik	16
4. EESTI PÄÄSTEPIIRKONNAS OTSINGU- JA PÄÄSTE-TÖÖDEL OSALEVAD AMETKONNAD JA ORGANISATSIOONID, NENDE PÄÄSTEÜKSUSED, VALMIDUS JA ÜLESANDED.....	18
4.1. Vastutav ametkond.....	18
4.2. Lennu- ja merepäästeressursid	19
4.3. Asutuste ja isikute ülesanded ressursimahukate sündmuste lahendamisel.....	19
4.4. Rahvusvaheline koostöö.....	20
5. AVALIKKUSE TEAVITAMINE JA MEEDIASUHTLUS.....	21
6. KULUDE HÜVITAMISE KORRALDUS	22
LISA 1	23
[AK] LISA 2.....	24
[AK] LISA 3.....	32

SISSEJUHATUS

Lennu- ja merepääste all (edaspidi *otsingu- ja päästetööd*) mõeldakse Eestis korraldatud tegevust, mida teevad valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused, omavalitsusüksused, erafirmad ja vabatahtlikud organisatsioonid, et päästa inimesed Eesti päästepiirkonnas juhtunud mere- või lennuõnnetuses või muus ohuolukorras. Otsingu- ja päästetööde edukus sõltub nii olukorra hindamise kui ka otsingu- ja päästetööde kavandamise ja läbiviimise kiirusest – hädasolijad tuleb leida ja päästa võimalikult lühikese ajaga. Eesti päästepiirkonna lennu- ja merepäästeplaan (edaspidi *plaan*) on koostatud rahvusvaheliste konventsioonide ja riikide vahel kokkulepitud kordade alusel, et võtta kasutusele parimad rahvusvaheliselt järele proovitud tegutsemisviisid. Plaan on kooskõlas rahvusvahelise lennunduse ja merenduse otsingu- ja päästetööde käsiraamatuga „International Aeronautical and Maritime Search and Rescue (IAMSAR) Manual“.

Plaanis on määratud otsingu- ja päästetööde korraldamise, juhtimise ja tegemise toimingud, et leida ja päästa sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Pihkva ja Lämmijärvel ning muul piiriveekogul ohuolukorda sattunud või kaduma jäänud inimene, laev, lennuk või muu sõiduk.

Plaanis on loetletud Eesti päästepiirkonnas reageerivad asutused ja isikud ning kirjeldatud nende ülesandeid, plaani rakendamise tingimusi ja reageerimise põhimõtteid.

TERMINID JA LÜHENDID

ACO – lennutegevuse koordinaator (*aircraft coordinator*) – eriväljaõppega isik, kes on määratud otsingu- ja päästetöödel koordineerima õhusõidukite tegevust kindlaksmääratud otsingurajoonis tihedas koostöös OSC-ga.

ALERFA – häireseisund (*alert phase*) – olukord, mida iseloomustab teadmine, et laeva või õhusõiduki või nende pardal olevate inimeste ohutus ei ole tagatud.

ASRU – lennupäästeüksus (*air search and rescue unit*) – vastava ettevalmistuse saanud isikutest komplekteeritud õhusõiduki meeskond otsingu- ja päästetööde tegemiseks Eesti päästepiirkonnas.

COSPAS-SARSAT (COSPAS – *kosmicheskaja sistema poiska avarijnyh sudov*, SARSAT – *search and rescue satellite-aided tracking*) – hädaabi automaatteavituse satelliidipõhine süsteem, mis avastab nii õhu- ja veesõidukite kui ka inimeste aktiveeritud avariiraadiomajakate signaalid ning edastab need hädasignaalid pädevatele ametkondadele (raadiosagedus 406 MHz).

DETRESFA – hädaseisund (*distress phase*) – olukord, mida iseloomustab põhjendatud veendumus, et laeva või õhusõidukit või nende pardal olevaid inimesi ähvardab otsene ja tõsine hädaoht ning nad võivad vajada viivitamatut abi.

FIR – lennuinfo- ja häireteenuseid (*flight information region*) – piiritletud õhuruum, milles osutatakse lennuinfo- ja häireteenuseid.

INCERFA – määramatusseisund (*uncertainty phase*) – olukord, mida iseloomustab teadmatus laeva või õhusõiduki või nende pardal olevate inimeste ohutuse suhtes.

INMARSAT – meresõitu ja avameretööstust teenindav satelliitsidesüsteem

JRCC Tallinn – Merevalvekeskus (*Joint Rescue Coordination Centre Tallinn*) – Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksus, mille põhiülesanne on avastada ja tuvastada ning korraldada veesõidukite kontrollimist Eesti merealadel, samuti vastutada otsingu- ja päästetööde tõhusa juhtimise, koordineerimise ning korraldamise eest Eesti päästepiirkonnas ning juhtida merereostustõrjetoid Eesti merealadel ja piiriveekogudel.

kaldategevuse juht – politseiametnik, kelle ülesanne on tagada kaldategevuspunkti tegevus

KOV – kohaliku omavalitsuse üksus

MF (*medium frequency*) – kesksagedus (0,3 – 3 MHz)

MF-DSC (*MF digital selective calling*) – kesksageduslik digitaal-selektiivne väljakutse

ohuolukord (*emergency phase*) – üldmõiste, mis tähendab olukorrast lähtuvalt, kas määramatuse (INCERFA), häire- (ALERFA) või hädaseisundit (DETRESFA).

OJK – Ohutusjuurdluse Keskus

operatiivjuht – politseiametnik, kes täidab prefekti kinnitatud graafiku alusel operatiivjuhi ülesandeid, ja tagab prefektuuri politseijõudude reageerimise politsei pädevusse jäävatele sündmustele ning vajaduse korral juhib sündmuse lahendamist operatiivtasandil ehk prefektuuri tööpiirkonna ulatuses, ent kui vaja, siis ka prefektuuri tööpiirkonna üleselt.

operatsiooniplaan – tegevusplaan otsingu- ja päästetööde tegemiseks; kujuneb olukorra hinnangu alusel, sellega määratakse kindlaks otsingu- ja päästepiirkond, osalevad pääste-üksused ning nende ülesanded ja tegutsemise kord. Plaanis on antud meetmed päästetava leidmiseks ja päästmiseks.

OSC – otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (*on-scene coordinator*) – asjakohase koolitusega isik, kes on määratud juhtima otsingu- ja päästeoperatsioone sündmuskohal.

PPA – Politsei- ja Piirivalveamet

PPA vastutav – politseiametnik, kes täidab PPA peadirektori kinnitatud graafiku alusel PPA vastutava ülesandeid, tagades üle riigi politseijõudude reageerimise politsei pädevusse jäävatele sündmustele ning vajaduse korral juhib sündmuse lahendamist strateegilisel tasandil ehk üleriigilises ulatuses.

SAR – otsingu- ja päästetööd (*search and rescue*) – tööd, mida tehakse sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Pihkva ja Lämmijärvel ning muul piiriveekogul ohuolukorda sattunud või kaduma jäänud inimese, laeva, lennuki või muu sõiduki otsimiseks ja päästmiseks.

SAR päevik – tehtud otsingu- ja päästetööde juhtumi kokkuvõttev aruanne

SITREP – ettekanne olukorrast (*situation report*) – OSC ja ACO ettekanded SMC-le või SMC info asjaomastele ametkondadele olukorrast tegevuspaigal ja tegevuse arengust (operatsiooniplaanist).

SMC – otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (*search mission coordinator*) –erikoolitusega isik, kes on määratud juhtima konkreetse juhtumi otsingu- ja päästeoperatsioone Eesti päästepiirkonnas.

SMIT – Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus

SPOC-SAR-kontaktpunkt (*search and rescue point of contact*) – kontaktpunkt lennu- ja merepääste otsingu- ja päästesündmuse korral; päästekoordinatsioonikeskused ja muud tunnustatud riiklikud kontaktpunktid, mis vastutavad COSPAS-SARSAT hädakutsungite vastuvõtmise eest, et päästa hädasolevad inimesed.

SRR – lennu- ja merepäästepiirkond (*search and rescue region*; ka „päästepiirkond“) – riikidevaheliste lepingutega kindlaksmääratud ala, mille piires osutatakse otsingu- ja päästeteenuseid. Eesti SRR ühtib Eesti lennuinfo piirkonnaga (vt Tallinn FIR).

strateegiline staap – juhtüksus, mis on moodustatud selleks, et juhtida sündmuse lahendamise strateegilist tasandit.

SRU – merepäästeüksus (*search and rescue unit*) – erivarustusega veesõiduki meeskond, mis on moodustatud asjakohase ettevalmistuse saanud isikutest, et teha otsingu- ja päästetöid Eesti pääste piirkonnas ning reostustõrjetöid merealadel või piiriveekogudel.

sündmuskoht – otsingu- ja pääste piirkonnas olev ala, kus tehakse otsingu- ja päästetöid.

Tallinn FIR (*Tallinn flight information region*) – õhuruumi osa, milles Eesti osutab rahvusvaheliste lepingute alusel lennuliiklusteenuseid.

toetav staap – juhtimisüksus, mis on moodustatud selleks, et juhtida sündmuse lahendamise operatiivset tasandit.

vee- ja õhusõiduki valmisolek – suutlikkus reageerida ning teha otsingu- ja päästetöid, sh reostustõrjetöid, lähtudes deklareeritud valmisolekuastmest ja võimekusest.

veesõiduk – ujuvvahend, mis on mõeldud veekogul liiklemiseks, sealhulgas teisaldatav ujuvvahend.

VHF (*very high frequency*) – ülikõrgsagedus (30–300 MHz), millel muu hulgas töötab ka mereraadio- ja lennundusside.

VHF-DSC (*VHF digital selective calling*) – ülikõrgsageduslik digitaal-selektiivne väljakutse, s.o poolautomaatne süsteem raadiotelefonikõnede tegemiseks; VHF kõnede standardina on see osa ülemaailmsest merehäda- ja ohutuse süsteemist (GMDSS).

välijuht – politseiametnik, kes täidab prefektuuri piirkondliku struktuuriüksuse juhi kinnitatud graafiku alusel välijuhi ülesandeid ja tagab, et prefektuuri piirkondliku struktuuriüksuse politseijõud on valmis reageerima politsei pädevusse jäävatele sündmustele, vajaduse korral juhivad sündmuse lahendamist taktikalisel tasandil.

1. OTSINGU- JA PÄÄSTETÖÖDE KORRALDAMISE EESMÄRK

SAR-i korraldamise eesmärk on tagada kiire ja vältimatu abi Eesti SRR-s, aga ka väljaspool seda, et leida ja päästa inimesed, kes on sattunud ohuolukorda või keda ähvardab hädaoht.

SAR jaguneb:

- otsinguteks – kui õnnetuse asukoht ei ole teada;
- päästetöödeks – kui õnnetuse asukoht on teada.

SAR-i tehakse vastavalt olukorrale järjestikku, eraldi või koos.

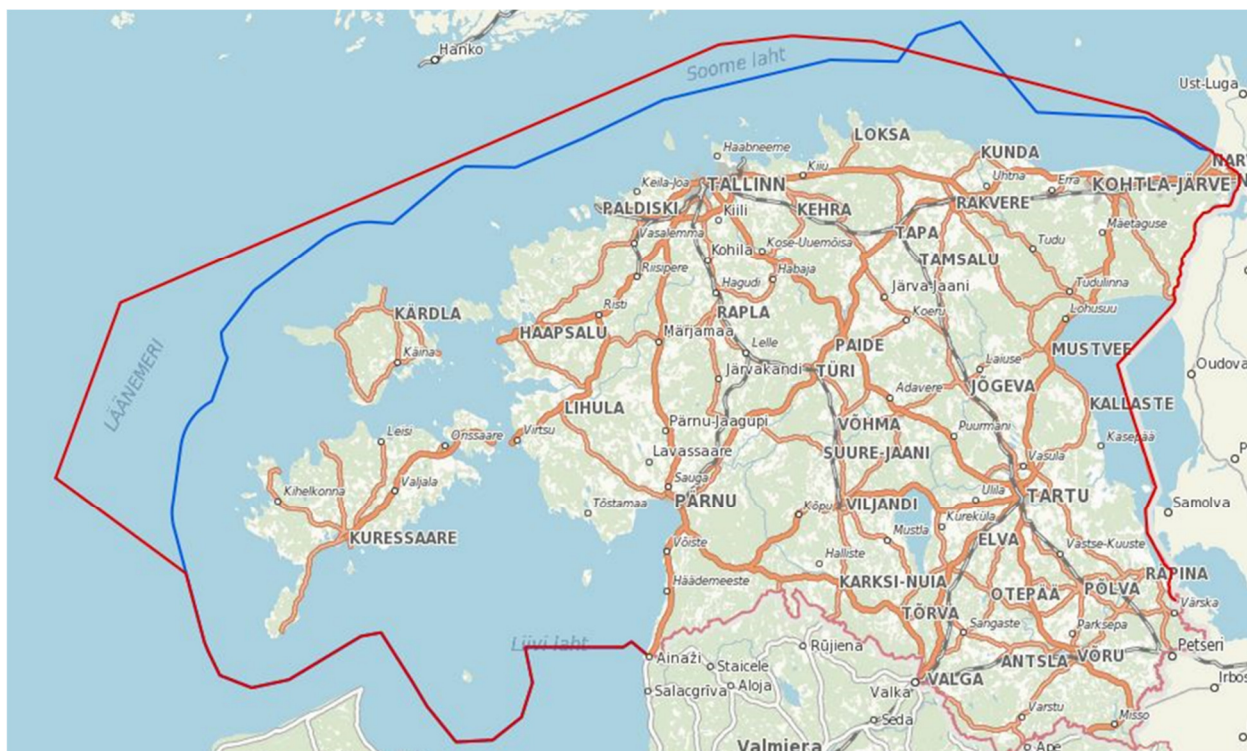
1.1. Õiguslikud alused

- 1) rahvusvaheline mereotsingute ja -pääste 1979. aasta konventsioon („International Convention on Maritime Search and Rescue“, 1979), (RT II 2001, 11, 56).
- 2) rahvusvaheline konventsioon inimeste ohutusest merel (SOLAS – 1974/78), (RT II 2001, 22, 117).
- 3) rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsioon („Convention on International Civil Aviation“) (RT II 2000, 2, 12).
- 4) rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisa 12 „Search and Rescue“.
- 5) rahvusvaheline lennunduse ja merenduse otsingu- ja päästetööde käsiraamat („International Aeronautical and Maritime Search and Rescue (IAMSAR) Manual“).
- 6) päästeseadus (2017). RT I 2010, 24, 115; RT I, 03.03.2017, 21.
- 7) politsei- ja piirivalveseadus (2017). RT I 2009, 26, 159; RT I, 05.05.2017, 4.
- 8) hädaolukorra seadus (2017). RT I, 03.03.2017, 1.
- 9) lennundusseadus (2017). RT I 1999, 26, 376; RT I, 03.03.2017, 16.
- 10) Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2002. a määrus nr 237 „Otsingu- ja päästetöö, sealhulgas merereostuse avastamise ja likvideerimise kord Eesti merealal ning piiriveekogus“, RT I 2002, 66, 403; RT I, 11.09.2012, 3.

2. EESTI PÄÄSTEPIIRKOND

Eesti SRR (joonis 1) on rahvusvaheliste lepingute alusel kokkulepitud riiklikult määratud lennuinfo piirkond (Tallinn FIR), kus tehakse SAR-i.

Eesti SRR-i koordinaadid on esitatud lisas 1.

Joonis 1. Eesti pääste piirkond (punane joon tähistab Tallinna FIR-i piiri ja sinine joon Eesti riigipiiri).

Lennupäästesündmuse korral lahendatakse juhtum järgmiselt:

- 1) lennualal piirkonnas 5 meremiili (9,3 km) raadiuses juhtunud lennuõnnetuse korral korraldavad esmaseid otsingu- ja päästetöid lennualal valdajad;
- 2) maismaal kohal juhtunud lennuõnnetuse korral teeb otsingutöid Politsei- ja Piirivalveamet ning päästetöid Päästeamet;
- 3) merealadel ning Peipsi, Pihkva ja Lämmijärve Eesti jurisdiktsiooni alla kuuluval osal ning muul piiriveekogul korraldab nii otsingu- kui ka päästetöid Politsei- ja Piirivalveamet.

3. OTSINGU- JA PÄÄSTETÖÖDE JUHTIMISSTRUKTUUR LENNU- JA MEREPEÄASTE JUHTUMITE KORRAL

SAR-i efektiivse ja jätkusuutliku toimimise aluseks on neli faasi:

- 1) vee- ja õhusõiduki valmisolek – SAR-ile reageerimiseks peab olema tagatud valmisolek 7 päeva nädalas ööpäev läbi.
- 2) reageerimine – üksuste reageerimine sündmusele. SAR-i ressursside kaasamise ja nende koordineerimise eest vastutab ainuisikuliselt Merevalvekeskuses (edaspidi: *JRCC Tallinn*) töötav SMC juhtimisskeemi järgi, mis on esitatud joonisel 2.
- 3) taastumine – reageerimisele järgnev etapp, kus SAR-is osalenud üksused vaatavad üle varustuse, täiendavad varusid, vahetavad välja purunenud või kaduma läinud asjad, puhkavad jne. Lisaks arvestatakse kokku erakorralised kulud (toitlustuskulud, ületunnid ja nende kompenseerimine jne), koostatakse aruanded ning esitatakse ja sisestatakse need andmebaasidesse.
- 4) analüüsimine – etapp, kus analüüsitakse SAR-i juhtumit põhjalikult, esitades kõik asjaolud, nagu mis läks hästi, mis läks halvasti, samuti SAR-i juhtumit mõjutanud muud tegurid. Analüüsimise üks eesmärke on esitada ettepanekud PPA vastutavale osakonnale, et vajaduse korral muuta lennu- ja merepäästeplaani. Lisaks on analüüsi põhjal võimalik teha ettepanekuid, kuidas parandada SAR-i töökorraldust, SAR-i ressursse ümber paigutada, koolitusi parendada jts.

SAR-i koordineerimise ja juhtimise eest Eesti SRR-s juhtunud lennu- või mereõnnetuse korral vastutab JRCC Tallinn.

SAR-i juhitakse Eesti SRR-s juhtimisskeemi alusel, mis on esitatud joonisel 2.

Juhtimisskeemi rakendatakse sõltuvalt olemasolevate või võimalike tagajärgede ulatusest:

- 1) taktikalisel ja operatiivtasandil;
- 2) taktikalisel, operatiiv- ja strateegilisel tasandil.

Ressursimahuka SAR-i korral võib JRCC Tallinna staabi koosseisu arvata muu hulgas PPA operatiivjuhi, vastutava meediku, Pääste P2 ja SAR-i operatiivtaseme juhi. SMC võib kaasata ka strateegilise taseme ja toetava staabi juhi.

3.1. Hädaabiteate menetlemine

JRCC Tallinn tagab hädaabiteadete katkematu vastuvõtmise, menetlemise ja asjaomaste ressursside alarmeerimise otsingu- ja päästetöödele Eesti SRR-s.

Lähtudes ohuolukorra astmest (Tabel 1) alarmeeritakse ka vee- ja õhusõidukeid.

Tabel 1. Ohuolukordade jagunemine

INCERFA	ALERFA	DETRESFA
määramatuse seisund	häireseisund	hädaseisund
olukord, mida iseloomustab teadmatus õhusõiduki või selle pardal olevate inimeste suhtes	olukord, mida iseloomustab teadmine, et õhusõiduki või selle pardal olevate inimeste ohutus ei ole tagatud	olukord, mida iseloomustab põhjendatud veendumus, et õhusõidukit või selle pardal olevaid inimesi ähvardab otsene ja tõsine hädaoht ning nad võivad vajada viivitamatut abi

NB! SAR-i sündmuste teabe puhul on tegemist operatiivinfo.

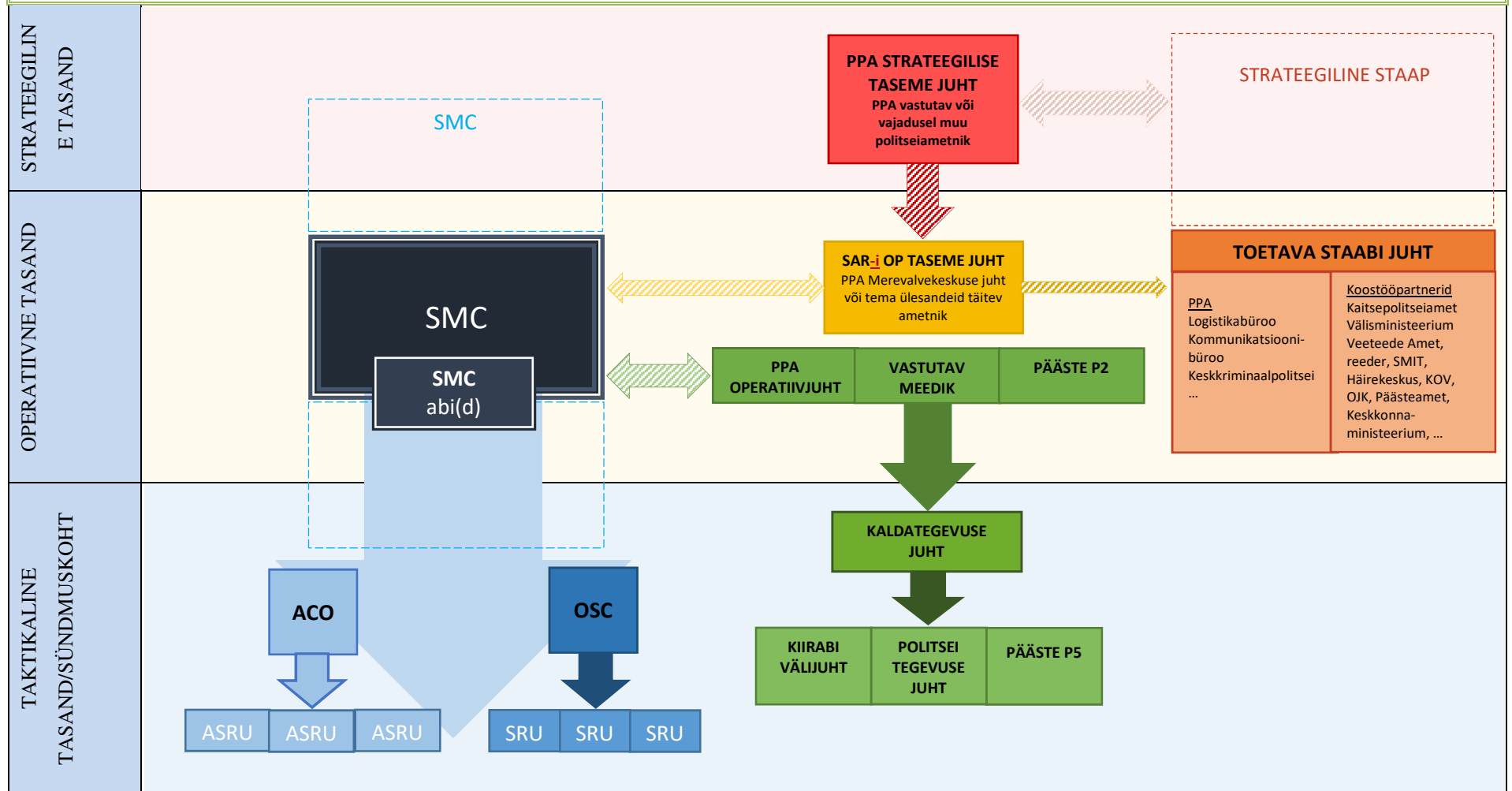
Operatiivinfo on kiireloomuline teave, mis on vajalik selleks, et

- teha edasilükkamatud toimingud sündmuse lahendamisel või
- tagada elutähtsa teenuse toimepidevus või
- teha järelevalvet eespool nimetatud toimingute tegemise üle.

JRCC Tallinn vastutab hädaabikõnede menetlemise eest, mis laekuvad keskusesse:

- telefoni teel;
- VHF kanali 16 (156,800 MHz) kaudu;
- VHF kanali 69 (156,475 MHz) kaudu;
- VHF-DSC kanali 70 (156,525 MHz) kaudu;
- MF kanali (2182 kHz) kaudu;
- MF-DSC kanali (2187,5 kHz) kaudu;
- COSPAS-SARSAT või INMARSAT süsteemi vahendusel;
- muul viisil.

OTSINGU- JA PÄÄSTETÖÖDE JUHTIMINE EESTI PÄÄSTEPIIRKONNAS

Joonis 2. Otsingu- ja päästetööde juhtimisskeem

3.2. Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (SMC)

Otsingu- ja päästetöid merel või piiriveekogul koordineerib ja juhib SMC, kes töötab JRCC Tallinnas. SMC ülesandeid võib täita vaid asjakohase väljaõppega isik.

SMC vastutab ainuisikuliselt SAR-i läbiviimise eest, alustamisest ja ressursi rakendamisest kuni lõpetamiseni, seni, kui

- kõik ellujäänud on päästetud ja toimetatud ohutusse kohta või
- hädasolijate edasine otsimine ei anna enam tulemusi, arvestades kõiki sündmust puudutavaid asjaolusid ja mõjutavaid tegureid.

SMC-l on õigus SAR peatada või lõpetada, kui

- otsitav(ad) on leitud või
- on alust arvata, et edasised otsingud ei anna tulemusi või
- seatakse ohtu päästeressursid (halvad ilmastikutingimused, pimedas pole kasutada öövaatlusseadmeid või soojuskaameraid jts).

SMC ülesanded on loetletud lisas 2.

3.3. Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (OSC)

Kui sündmuskohale kaasatakse kaks või enam üksust, võib SMC määrata otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaatori ehk OSC.

OSC ülesandeid võib täita vaid asjakohase väljaõppega isik.

OSC ülesanded on loetletud lisas 2.

3.4. Lennutegevuse koordinaator (ACO)

ACO on isik või meeskond, kes koordineerib õhusõidukite tegevust SAR-i korral, et toetada SMC ja OSC tegevust.

ACO asub SAR-i korral

- JRCC Tallinna ruumides või
- asjakohase tehnovarustusega õhusõiduki pardal.

ACO ülesandeid saab täita üksnes asjakohase väljaõppega isik, kes tegutseb SMC suuniste alusel.

ACO ülesanded on loetletud lisas 2.

3.5. Merepäästeüksus (SRU)

Merepäästeüksus on vastava ettevalmistuse saanud isikutest moodustatud erivarustusega üksus SAR-i läbiviimiseks merel või piiriveekogul.

SAR-is osalev merepäästeüksus tegutseb SRU metoodilise juhise alusel, kus on

- loetletud SAR-is osaleva(te) SRU(de) ülesanded ja
- üksikasjalikult kirjeldatud nende täitmise meetodid.

SRU metoodilise juhise kehtestab PPA peadirektor käskkirjaga.

SRU ülesanded on järgmised:

- teha sündmuskohal SAR-i,
- transportida vajaduse korral sündmuskohale merepäästevarustust ja muid vahendeid,
- anda kannatanu(te)le esmaabi ja vajaduse korral osutada muud abi,
- toimetada kannatanud ohutusse kohta,
- täita SMC-lt saadud korraldusi ja
- tagada SRU enda ohutus.

SAR-iks kasutatav veesõiduk peab olema veesõiduki suuruse ja tüübi kohaselt varustatud SAR-i tegemiseks vajaliku varustusega.

Nõuded SRU meeskonna väljaõppe, mehitatuse, varustatuse ja veesõidukite klassifitseerimise kohta kehtestatakse asjakohaste käskkirja(de) ja määrus(te)ga.

3.6. PPA strateegilise taseme juht

Strateegilise taseme juht on PPA vastutav või vajaduse korral muu politseiametnik.

Strateegilise taseme juhi ülesanne on

- koguda infot, kui sündmuse lahendamise on alustatud,
- hinnata olukorda ja
- kavandada tegevust PPA tasemel.

Strateegilise taseme juht koostab ülevaate nii otsingu- ja päästetööde käigust kui ka rakendatud meetmetest.

Vajaduse korral moodustatakse sündmuse lahendamise strateegilise tasandi juhtimiseks strateegiline staap.

Strateegilise taseme juhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.7. SAR-i operatiivtaseme juht

SAR-i operatiivtaseme juht on JRCC Tallinna juht.

Vajaduse korral võib SAR-i operatiivtaseme juht välja vahetada SMC või võtta juhtimise üle.

SAR-i operatiivtaseme juhi ülesanne on strateegilise taseme juhile vajaduse korral teha ettepanekuid, et

- suurendada PPA operatiivset valmisolekut või
- taotleda päästetöödele lisaabi.

SAR-i operatiivtaseme juht

- korraldab sündmust juhtiva juhtimisstruktuuri ja toetava juhtimisstruktuuri vahelise koostöö, samuti
- vastutab, et oleks korraldatud avalikkuse teavitamine päästesündmusega kaasnevatest, elutegevust häirivatest asjaoludest.

SAR-i operatiivtaseme juhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.8. Toetava staabi juht

Toetava staabi juht korraldab toetava staabi tööd ja jälgib kaasatud osaliste ülesannete täitmist.

Toetava staabi juht tagab operatiivtaseme juhi ning SMC korralduste ja otsuste elluviimise.

Toetava staabi juhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.9. PPA operatiivjuht

PPA operatiivjuht tagab kaldategevuse võimekuse

- määrab kaldategevuspunktile ülesanded ning vastutava (kaldategevuse juht ja politsei tegevuse juht), samuti
- tagab kaldategevuspunkti logistilise toe.

PPA operatiivjuhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.10. Päästeameti regiooni tasandi juht ehk Pääste P2

Pääste P2-1 (Põhja P2) on pädevus

- juhtida merepäästesündmuse lahendamise tegevuspiirkonnas paiknevaid Päästeameti päästeressursse (v.a SRU-d, kes alluvad otse SMC-le) ning
- kaasata üle riigi Päästeameti päästeressursse või vahendada nende kaasamist.

Päästeameti päästeressursside, ülesannete ja tegevuste kohta saab Pääste P2 infot kaldategevuspunktis olevalt vastutavalt päästeteenistujalt (Pääste P5).

Pääste P2 edastab ja vahendab SMC-le vajalikku, päästeteenistuse pädevusse kuuluvat infot.

Pääste P2 ülesanded on loetletud lisas 2.

3.11. Kaldategevuse juht

Esimesena kaldategevuspunkti saabunud ametkond alustab kaldategevuste juhtimist, üldjuhul on kaldategevuse juht PPA välijuht.

Kaldategevuspunkt luuakse SMC korraldusel.

Kaldategevuse juht tagab kaldategevuspunkti tegevuse, nagu

- kannatanute ja evakueeritute vastuvõtmine ning
- nende edasitoimetamine haiglatesse või majutuspunktidesse.

Kaldategevuse juhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.12. Politsei tegevuse juht

Politsei tegevuse juht korraldab, juhib ja juhendab talle allutatud ressursside tööd ja teeb koostööd teiste kaldategevuspunktis osalevate teenistuste vastavate juhtidega.

Politsei tegevuse juht võib samal ajal olla ka kaldategevuse juht.

3.13. Piirkonna vanemoperatiivkorrapidaja ehk Pääste P5

Pääste P5 korraldab, juhib ja juhendab Päästeameti talle allutatud ressursside tööd ja teeb koostööd teiste kaldategevuspunktis osalevate teenistuste vastavate juhtidega.

3.14. Meditsiiniabi

Veesõidukite meeskondade meditsiiniõustamist korraldab vajaduse korral JRCC Tallinn koostöös SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglagaga.

Vajaduse korral kaasab SMC otsingu- ja päästetöödele järgnevates punktides nimetatud osalised.

3.14.1. Vastutav meedik

Et sündmuste lahendamist paremini korraldada, kaasab SMC vajaduse korral JRCC Tallinna staabi koosseisu vastutava meediku, kelleks on Tallinna Kiirabi operatiivjuht või peaarst (III juhtimistasand).

Vastutaval meedikul on

- pädevus juhtida merepäästesündmuse lahendamise tegevuspiirkonnas (Põhja regioon) paiknevaid kiirabiressursse ja
- volitus kaasata kogu Eesti kiirabiressurssid või vahendada neid Terviseameti kaudu.

Vastutav meedik

- edastab SMC-le vajalikku infot, mis kuulub kiirabi pädevusse,
- koostab ja saadab ülevaateid Terviseametile ning
- korraldab kiirabi ressursside vahetumist, kui on tegu ressursimahuka SAR-iga.

Vastutava meediku ülesanded on loetletud lisas 2.

3.14.2. Kiirabi välijuht

Kiirabi välijuht (II juhtimistasand) on kiirabitöötaja kaldategevuspunktis, kes

- vastutab merepäästesündmuse lahendamisel meditsiinitegevuse juhtimise eest sündmuskohal;
- juhib kaldategevuspunktis oma punkti meedikute tegevust koostöös teiste kaldategevuspunktis osalevate teenistuste vastavate juhtidega.

Kiirabi välijuhi tegevust koordineerib JRCC Tallinna staabis olev vastutav meedik, kui nii on määratud.

Kiirabi välijuhi ülesanded on loetletud lisas 2.

3.14.3. Sündmuskoha meedik

Sündmuskoha meedik on tervishoiutöötaja, kes korraldab sündmuskohal meditsiiniabi andmist ja teeb järgmist:

- hindab ohtu;
- hindab olukorda sündmuskohal,
- edastab infot JRCC Tallinnale,

- loob kannatanute kogumispunkti ja korraldab selle tööd,
- viib läbi triaaži.

Sündmuskoha meedik teeb koostööd

- vastutava meediku ja
- sündmuskohal loodavate meditsiiniabi osutavate struktuuride (kannatanute kogumispunkt, ravipunkt, transpordipunkt) teiste meedikutega.

Sündmuskoha meediku ülesanded on loetletud lisas 2.

4. EESTI PÄÄSTEPIIRKONNAS OTSINGU- JA PÄÄSTE-TÖÖDEL OSALEVAD AMETKONNAD JA ORGANISATSIOONID, NENDE PÄÄSTEÜKSUSED, VALMIDUS JA ÜLESANDED

Tõhusama ja kiireima abi osutamiseks on JRCC Tallinnal lennu- ja merepääste ressursikataloog. Ressursikataloog on JRCC Tallinna töödokument, kus on antud ülevaade mitmesugustest võimalikest ressursidest (sh kontaktid, valmisolek ja muud tegurid, mis mõjutavad otsingu- ja päästetöid), mida saab kasutada lennu- ja merepääste sündmuste korral.

JRCC Tallinna kohustus on ressursikataloogi täiendada ja uuendada.

Eesti lennu- ja merepäästeressursi moodustavad:

1. PPA õhu- ja veesõidukid;
2. Päästeameti veesõidukid;
3. vabatahtlike merepäästeühingute veesõidukid;
4. teised võimalikud ressursid, sh erasektori omad, mida SMC-l on võimalik ametiabi taotluse esitamise korral kasutada, et abi osutada võimalikult kiiresti.

4.1. Vastutav ametkond

Otsingu- ja päästetööde korraldamist juhivad PPA tema koosseisu kuuluvate struktuuriüksuste kaudu (alus: Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2002. a määruse nr 237 „Otsingu- ja päästetöö, sealhulgas merereostuse avastamise ja likvideerimise kord Eesti merealal ning piiriveekogus“ § 3).

Kui Eesti SRR-s toimuvast SAR-ist võtavad osa rahvusvahelised päästeüksused,

- alluvad nad vahetult JRCC Tallinnale ja
- juhivad oma tegevuses SMC-i välja töötatud operatsiooniplaanist.

SAR-iga seotud ministriumid ja nende haldusala ametkondade ülesanded on loetletud Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2002. a määruses nr 237.

Kui SAR-i käigus on leitud hukkunu, vastutab tema lähedaste teavitamise eest PPA.

Kui SAR-i käigus on leitud hukkunu, vastutab tema lähedaste teavitamise eest PPA.

4.2. Lennu- ja merepäästeressursid

Tabel 2. Lennu- ja merepäästeressursid A, B ja C kaasamiskategooriate alusel

valmisoleku operatiiv- ressurss (põhiressurss)	A	<ul style="list-style-type: none"> • Politsei- ja Piirivalveamet • Päästeamet • Lennuliiklusteeninduse AS • kiirabiteenuse osutajad
kaasatav ressurss (abiressurss)	B	<ul style="list-style-type: none"> • haiglad • käitajad • vabatahtlikud merepäästeühingud
toetav ressurss (abiressurss)	C	<ul style="list-style-type: none"> • Kaitsevägi • Kaitseliit • vabatahtlikud organisatsioonid

- Valmisolekus operatiivressurss on ressurss, mis on valmis talle antud väljasõidukorralduse alusel reageerima SAR-ile kohe.
- Kaasatav ressurss on ressurss, mis kaasatakse SAR-i läbiviimiseks SMC-i otsusega ja SMC-i antavate juhiste kohaselt.
- Toetav ressurss on ressurss, mis kaasatakse SAR-i ametiabi taotlemise või asjakohaste lepingute alusel.

4.3. Asutuste ja isikute ülesanded ressursimahukate sündmuste lahendamisel

Ressursimahukate sündmuste korral on sündmuse lahendamisel osalevate asutuste ja isikute ülesanded järgmised:

- 1) PPA juhib sündmuste lahendamist ja viib läbi SAR-i (v.a lennupäästesündmuste lahendamise erisused, vt lk 9);
- 2) päästeasutus osaleb sündmuse lahendamisel;
- 3) Terviseamet koordineerib vajaduse korral sündmuse lahendamisel osalevate või lahendamiseiga seotud tervishoiuteenuse osutajate tegevust ja kaasab tervishoiu lisaressursse;
- 4) tervishoiuteenuse osutajad tagavad kannatanutele tervishoiuteenuste osutamise.
- 5) laevaõnnetuse korral edastab Veeteede Amet PPA-lt saadud info alusel (navigatsiooni)hoiatuse sise- ja territoriaalmeres õnnetuse piirkonnas asuvatele veesõidukitele ja annab võimaluse korral PPA käsutusse ameti laeva(d) SAR-i tegemiseks;

- 6) õhusõidukiõnnetuse korral juhib Lennuliiklusteeninduse AS lennuliiklust Tallinna FIR-is, osutab häireteenindust Tallinna FIR-s ja teavitab PPA-d õhusõidukist, mis on sattunud hädaolukorda või sellise hädaolukorra tekkimise vahetusse ohtu;
- 7) vabatahtlikud merepäästjad ja teised võimalikud ressursid (nt erasektorist) osalevad sündmuste lahendamisel;
- 8) õigusaktides sätestatud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja isikute pädevused ja volitused kehtivad ka siis, kui lahendatakse ressursimahukaid sündmusi.

4.4. Rahvusvaheline koostöö

Riikidevaheliste mere- ja lennuotsingute ning mere- ja lennupääste koostöölepete järgi kuulub abi kutsumine ja andmine JRCC Tallinna kompetentsi (SPOC).

Välisressursside kaasamise ja neile ülesannete andmise eest vastutab ainuisikuliselt SMC.

Välisressurssid kaasatakse riikidevaheliste kokkulepete alusel. Naaberriikidest appi kutsutud päästeüksustele tagatakse riigipiiri ületamisel kiire ja lihtne piiri- ja tollikontroll juhul, kui selle kohta on sõlmitud riikidevahelised lepingud ja ametkondadevahelised koostööprotokollid. Lepingupoolel vabastavad oma territooriumile saabuvate päästeüksuste varustuse ning abistamisvahendid kõigist tolli- ja muudest maksudest ning lõivudest. Riikidevaheliste lepingute kohaselt katavad lepinguosalisel otsingu- ja päästeoperatsioonide käigus tekkinud kulud ise.

Eesti Vabariik on sõlminud järgmised koostöölepped ja ühisplaanid:

- Eesti Vabariigi valitsuse ja Soome Vabariigi valitsuse vaheline mere- ja lennuotsingute ning mere- ja lennupäästealane koostöölepe;
- Eesti Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vaheline mere- ja lennuotsingute ning -pääste koostöölepe;
- Eesti Vabariigi valitsuse ja Rootsi Kuningriigi valitsuse vaheline mere- ja lennuotsingute ning -pääste koostöölepe
- Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni piirivalvestruktuuride ühistegevuse plaan inimelude päästmise organiseerimiseks piiriveekogudel.

5. AVALIKKUSE TEAVITAMINE JA MEEDIASUHTLUS

SAR-i kommunikatsiooni juhib PPA.

NB! Infot merealadel ja piiriveekogudel toimuva SAR-i kohta tuleb meediale hakata jagama kohe.

Avalikkuse teavitamisel on vajalik tagada, et:

- lükataks ümber väärinfo ja oletused;
- teavitataks, kuidas ja mille kaudu jagatakse sündmuse kohta infot.

Lennu- ja merepääste juhtumite puhul on peamised infoedastusviisid:

- regulaarsed pressiteated ning
- intervjuud ja infominutid.

Kommunikatsioonibüroo esmane kontaktisik on ööpäevaringses valves olev valvepressiesindaja. Sündmusest, mis võib pälvida suure avalikkuse huvi, peab pressiesindajat teavitama võimalikult kiiresti.

- JRCC Tallinn edastab korrektse info sündmuse kohta pressiesindajale.
- Pressiesindaja korraldab intervjuud ja valmistab kõneisiku intervjuuks ette.
- Pressiesindaja juhendab infominutite toimumisest ka koostööpartnerite kõneisikuid.
  - Kõneisik peab kokkulepitud ajal olema intervjuudeks või infominutiteks meediale kättesaadav.
  - Kõneisik otsustatakse vastavalt olukorrale – ta peab olema otsingu- ja päästetöödega kursis, kuid tema ülesanded peavad võimaldama ajakirjanikega suhelda.

Ressursimahuka SAR-i sündmuse korral moodustatakse teavitusgrupp ehk rakendatakse PPA kriisikommunikatsiooni mudelit.

- Teavitusgrupp moodustatakse PPA kommunikatsioonibüroo inimestest, vajaduse korral kaasatakse teiste kaasatud ametkondade (pressi)esindajad. Meediasuhtlust peetakse teavitusgrupi algatusel ja üksnes teavitusgrupi kaudu.
- Kommentaare, infot, selgitusi ja teavet ajakirjanikele ei anta pressiesindaja teadmata.
- Kõik ajakirjanikud suunatakse mistahes küsimustega kommunikatsioonimeeskonna poole.

6. KULUDE HÜVITAMISE KORRALDUS

Kulude esmase katteallikana nähakse ette SAR-is osalevate asutuste eelarveraha.

Tervishoiuteenuse osutajatele kaetakse tervishoiuteenuse osutamise kulud ravikindlustuse eelarvest.

Eelarveliste vahendite puudumisel esitatakse taotlus katta kulud Vabariigi Valitsuse reservist, lähtudes Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise ja selle kasutamise korrast.

LISA 1

„Eesti Vabariigi päästepiirkonna (SRR) koordinaadid“

Eesti SRR-i piir kulgeb

punktist, mille koordinaadid on $57^{\circ}31,100'N$ $027^{\circ}20,400'E$, piki Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi maismaapiiri kuni

punktini nr 1, mille koordinaadid on $57^{\circ}52,47100'N$ $024^{\circ}21,40600'E$,

edasi mööda Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi merepiiri, ühendades punktid, mille koordinaadid on

2) $57^{\circ}55,033'N$ $024^{\circ}15,667'E$;	10) $57^{\circ}46,831'N$ $022^{\circ}54,461'E$;
3) $57^{\circ}53,950'N$ $024^{\circ}12,567'E$;	11) $57^{\circ}56,450'N$ $022^{\circ}42,450'E$;
4) $57^{\circ}53,950'N$ $023^{\circ}36,067'E$;	12) $57^{\circ}55,644'N$ $022^{\circ}35,016'E$;
5) $57^{\circ}46,974'N$ $023^{\circ}38,910'E$;	13) $57^{\circ}46,750'N$ $022^{\circ}08,600'E$;
6) $57^{\circ}40,173'N$ $023^{\circ}34,940'E$;	14) $57^{\circ}44,967'N$ $021^{\circ}54,967'E$;
7) $57^{\circ}35,630'N$ $023^{\circ}24,361'E$;	15) $57^{\circ}45,783'N$ $021^{\circ}50,567'E$;
8) $57^{\circ}35,183'N$ $023^{\circ}10,850'E$;	16) $58^{\circ}25,000'N$ $020^{\circ}38,000'E$;
9) $57^{\circ}42,133'N$ $022^{\circ}59,950'E$,	

edasi mööda Eesti FIR piiri, ühendades punktid, mille koordinaadid on:

17) $59^{\circ}00,000'N$ $021^{\circ}00,000'E$;	21) $59^{\circ}52,000'N$ $025^{\circ}58,500'E$;
18) $59^{\circ}53,000'N$ $024^{\circ}51,000'E$;	22) $59^{\circ}36,700'N$ $027^{\circ}38,200'E$;
19) $59^{\circ}54,500'N$ $025^{\circ}20,000'E$;	23) $59^{\circ}28,300'N$ $028^{\circ}02,600'E$;
20) $59^{\circ}53,000'N$ $025^{\circ}52,000'E$,	

ja edasi piki kontrolljoont Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel kuni punktini koordinaatidega $57^{\circ}31,100'N$ $027^{\circ}20,400'E$.

Eesti SRR-i piirid ei takista ohuolukorda sattunud merehädalistele, vee- või õhusõidukile abi anda.